

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30/1, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Vilniaus valstybės garantuojamos
teisinės pagalbos tarnybai

2011-06-14 Nr. (1.16.) PR-4934
Į 2011-04-07 Nr. (1.15.)-SD-15654
2011-04-14 Nr. (1.15.)-SD-1716

DĖL REKOMENDACIJOS PATEIKIMO

Išnagrinėję Jūsų 2011 m. balandžio 7 d. ir 2011 m. balandžio 14 d. raštus, kuriuose prašoma pateikti rekomendaciją dėl Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 51 straipsnio 1 dalies 7 punkto taikymo, skiriant valstybės garantuojamą teisinę pagalbą, norėtume atkreipti dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio 1 dalies 6 punktą Teisingumo ministerija teikia rekomendacijas tik dėl Įstatymo taikymo. Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos įstatymai, Vyriausybės nutarimai ir Teisingumo ministerijos nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 9 d. nutarimu Nr. 851 „Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, nesuteikia Teisingumo ministerijai įgaliojimų oficialiai aiškinti įstatymus ir kitus teisės aktus bei jų taikymą, todėl toliau pateikiame Teisingumo ministerijos specialistų nuomonę Jūsų 2011 m. balandžio 7 d. ir 2011 m. balandžio 14 d. raštuose nurodytais klausimais, kuri negali būti vertinama kaip oficialus teisės aiškinimas.

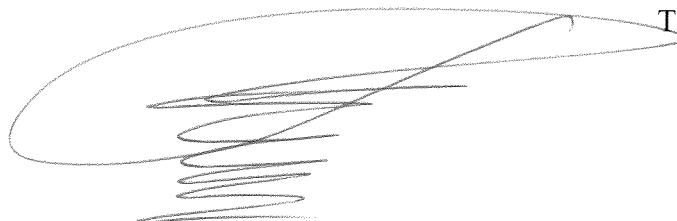
Dėl BPK 51 straipsnio 1 dalies 7 punkto taikymo norėtume paaiškinti, kad pagal šią teisės normą gynėjo dalyvavimas pripažįstamas būtinu, kai *įtariamasis* ar *kaltinamasis* yra *suimtas*. Taigi, BPK 51 straipsnio 1 dalies 7 punktą turėtų būti taikomas tik tuo atveju, kai įtariamajam ar kaltinamajam yra paskirta BPK 120 straipsnyje nustatyta kardomoji priemonė – suėmimas. Kartu norėtume atkreipti dėmesį, kad BPK 51 straipsnio 1 dalies 7 punkte nedetalizuojama, jog šia teisės norma gali būti vadovaujamosi tik tada, kai kardomoji priemonė – suėmimas yra pritaikyta asmeniui konkrečioje nagrinėjamoje baudžiamojoje byloje, todėl, nagrinėjant ar tiriant kitas baudžiamąsias bylas, gynėjas asmeniui turi būti paskirtas visais atvejais, jeigu toks asmuo yra suimtas BPK 122 straipsnyje nustatyta tvarka.

Kartu norėtume pažymėti, kad BPK 51 straipsnio 1 dalyje yra nustatytas baigtinis sąrašas atvejų, kada *be išlygų* pripažįstama, jog gynėjo dalyvavimas tiriant ar nagrinėjant baudžiamąją bylą, yra būtinas, todėl šio straipsnio 1 dalyje nurodyti atvejai, taikant juos praktikoje, neturėtų būti

aiškinami plečiamai. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manome, kad BPK 51 straipsnio 1 dalies 7 punktu neturėtų būti remiamasi skiriant gynėją asmeniui, kuris jau atlieka laisvės atėmimo bausmę pagal nuosprendį kitoje baudžiamojame byloje, ar asmeniui, kuris yra sulaikytas pagal BPK 140 straipsnį. Kita vertus, BPK 51 straipsnio paskirtis yra teisės į gynybą užtikrinimo procesinė garantija, tiems asmenims, *kurių galimybės pasirūpinti savo teisių ir teisėtų interesų gynyba baudžiamąjame procese metu yra ribotos*. Šiuo atveju gynėjo dalyvavimo užtikrinimas, jeigu yra pagrindo manyti, kad be gynėjo pagalbos įtariamąjį ar kaltinamąjį teisės ir teisėti interesai nebus reikiamai ginami, tačiau gynėjo dalyvavimu nėra pasirūpinęs pats įtariamasis ar kaltinamasis, yra teismo, ikiteisminio tyrimo teisėjo ar prokuroro pareiga. Vadovaujantis BPK 51 straipsnio 2 dalimi, ikiteisminio tyrimo pareigūnas, prokuroras motyvuotu nutarimu ar teismas motyvuota nutartimi turi teisę pripažinti, kad gynėjo dalyvavimas yra būtinas *ir kitais nei BPK 51 straipsnio 1 dalies 7 punkte nurodytais pagrindais*.

Dėl Advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą ir koordinavimą mokamo užmokesčio dydžių ir mokėjimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 69 (toliau – Taisyklės), 21 punkto taikymo. Vadovaujantis Taisyklių 21 punktu, Taisyklių nustatyti dydžiai didinami 10 procentų tuo atveju, kai asmuo, kurį gynė advokatas, yra suimtas. Atsižvelgiant į pateiktą išaiškinimą dėl BPK 51 straipsnio 1 dalies 7 punkto taikymo, norėtume paaiškinti, kad Taisyklėse nustatyti advokatams už antrinės teisinės pagalbos teikimą mokamo užmokesčio dydžiai turėtų būti didinami 10 procentų tik tais atvejais, kai ginamojo atžvilgiu buvo taikyta BPK 120 straipsnyje numatyta kardomoji priemonė – suėmimas.

Teisingumo viceministras

Tomas Vaitkevičius